

2019. gads kā Latvijas Nacionālās augstākās izglītības un zinātnes sistēmas gads

LLMZA PREZIDENTE, AKADĒMIĶE BAIBA RIVŽA

2019. GADA 21. FEBRUĀRIS

**Sveicu Jūs Latvijas Nacionālās
augstākās izglītības un zinātnes
sistēmas simtgades gadā!**

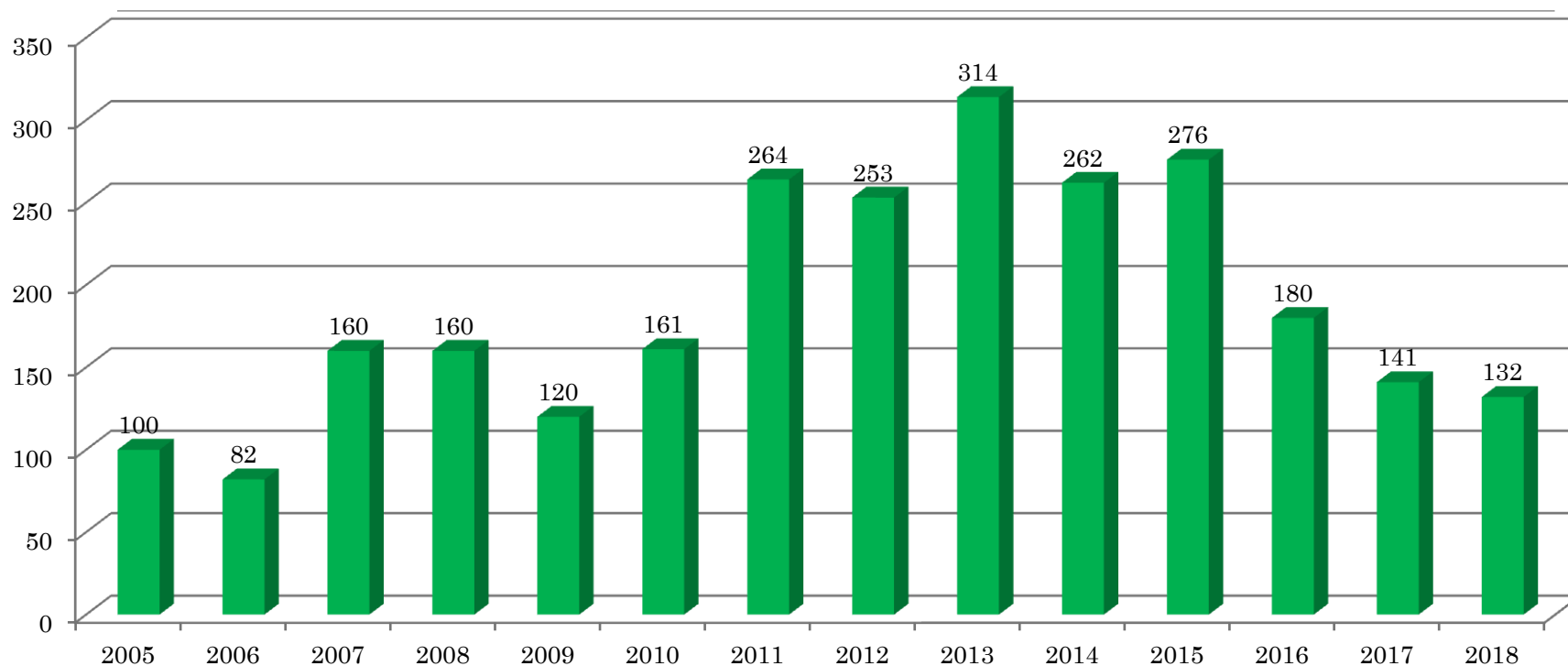

Svarīgākie uzdevumi_1

Lai palielinātu zinātnes un augstākās izglītības pētniecisko kapacitāti, ir jānodrošina valsts finansējuma pieaugums **zinātnei 1% no IKP līdz 2020. gadam.**

Tas nozīmē valstī **pildīt Zinātniskās darbības likumu** (33. pants (2)), nodrošinot ikgadēju finansējuma pieaugumu zinātniskajai darbībai ne mazāku par 0,15 procentiem no IKP; un pildīt **Augstskolu likumu** (78. pants (7)), nodrošinot ikgadēju finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās (VDA) ne mazāku par 0,25 procentiem no IKP, līdz valsts finansējums VDA sasniedz vismaz **2 procentus no IKP.**

Promocijas darbu skaits 2005. – 2018. gadā

* 2014. - 2018.gados norādīti Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisijā
akceptētie promocijas darbi

Svarīgākie uzdevumi

1. LATVIJAS MANTOJUMS
UN NĀKOTNES IZAICINĀJUMI VALSTS
ILGTSPĒJAI
2. LATVIEŠU VALODA
3. ENERĢĒTIKA

Visām nozares ministrijām ir jāparedz finansējums vismaz **2 milj. EUR gadā** nozarei **svarīgu ilgtermiņa (VPP) pētniecības projektu realizācijai** (priekšlikums valdības Deklarācijai).

Valdības Deklarācija

ZINĀTNE UN PĒTNIECĪBA

- ❖ **Nodrošināt** Augstskolu un Zinātniskās darbības likumos noteikto **budžeta pakāpenisku palielinājumu** augstākajā izglītībā un zinātnē.
- ❖ Nodrošināt pilnvērtīgu valsts pasūtījumu zinātnē, **ieviešot jaunas valsts pētījumu programmas visās nozarēs** ilgtermiņa izaugsmei un efektīvai resursu izmantošanai.

IZM priekšlikumi Valdības Deklarācijas Rīcības plānam

- ❖ 2020.gadā palielināts finansējums par 10 milj. eiro, salīdzinājumā ar 2019.gadu un 2021.gadā palielināts par 5 milj. eiro, salīdzinājumā ar 2020.gadu, nodrošinot, ka vismaz 25 % virs kvalitātes sliekšņa novērtēto Fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas projekti ikgadēji tiek finansēti.
- ❖ Tādejādi tiek nodrošināta finansējuma ilgtspēja visās zinātnes nozaru grupās, cilvēkkapitāls un jaunu zināšanu radīšana.
- ❖ **Nodrošināts zinātnes bāzes finansējums**, kas veicina ilgspējīgu valsts tautsaimniecības attīstību, kam ir nepieciešami vismaz **papildu 20 milj. eiro apmērā gadā**, ko investē, izpildot jaunus kvalitātes kritērijus.

Valdības Deklarācija

IZGLĪTĪBA

- ❖ Turpināt pakāpenisku **studiju vietas bāzes finansējuma palielinājumu** valsts augstskolās.
- ❖ Atbalsts studējošajiem, stiprinot **sociālo dimensiju** augstākajā izglītībā.
- ❖ **Spēcināt augstskolu kapacitāti**, mainot akadēmiskā personāla karjeras attīstības sistēmu, sekmējot labākā akadēmiskā, tostarp ārvalstu mācībspēku, piesaisti, akadēmiskā personāla profesionālo kompetenču stiprināšanu.

IZM priekšlikumi Valdības Deklarācijas Rīcības plānam

- ❖ **Nodrošināts Valsts pētījumu programmām nepieciešamais papildfinansējums, sākot ar 2020.gadu vismaz 10 milj. euro apmērā, valsts prioritārajās jomās.**
- ❖ **Augstākās izglītības bāzes finansējuma pieaugums valsts dibinātajās augstskolās 2019.gadā vismaz 20 807 311 euro, 2020.gadā vismaz 48 602 744 euro, 2021.gadā vismaz 78 594 930 euro apmērā. Šis finansējums nodrošinās nepieciešamo papildu finansējumu stipendijām.**
- ❖ **Ieguldījumi pētniecībā un attīstībā 2020.gadā sasniedz 1,5 % no iekšzemes kopprodukta (Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, MK 28.12.2013. rīkojums Nr. 685)**

Priekšlikumi valdības Deklarācijai

Lai nodrošinātu prognozējamību, **finansējums jāpiešķir uz ilgāku periodu nekā vienu gadu un jāveido akadēmiskā personāla politika** (piem., **profesoru tenūra**), kas veicinātu akadēmiskā personāla (piem., valsts profesora) pieņemšanu darbā uz periodu, kas ir ilgāks nekā seši gadi.

lesniegums Satversmes tiesā

No iepriekšminētajām normām (AL 27.un 30.panti) izriet noteikums, ka **darba līgums** ar asociēto profesoru (profesoru) **termiņā ir ierobežots**. Salīdzinājumā ar citām ar izglītību saistītām profesijām, **nevienai citai profesiju grupai darba tiesisko attiecību ilgums netiek ar likumu ierobežots**.

Tamdēļ šeit saskatāma **likumdevēja nevienlīdzīga attieksme pret līdzīgām profesijām izglītības sfērā**.

Tādejādi apstrīdētās normas **aizskar Satversmes 91.pantā noteikto pienākumu valstij ievērot tiesiskās vienlīdzības principu**.

IZM priekšlikumi Valdības Deklarācijas Rīcības plānam

- ❖ Izstrādāts jauns regulējums, kas paredz **jaunu kārtību promocijas procesa organizēšanai**, ieviests jauns doktorantūras finansēšanas modelis, pilnveidots regulējums doktora studiju, t.sk. doktorantūras skolu izveidošanai un prasības studiju kvalitātei.

Veicamie darbi_1

Zinātnes atkārtotais starptautiskais izvērtējums - 2019.gads

**Horizonts 2020 projekti: 4D4F; DISARM;
ERANET SusCrop projekts Legume Gap**

Studiju programmu akreditācija

Augstskolu likums (papildus pārejas nosacījumi):

- Akreditācijas grafiks:

- ❖ “Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība, veterinārmedicīna un pārtikas higiēna”, “Veselības aprūpe” un “Sociālā labklājība”, akreditē **2021.gadā**

Veicamie darbi_2

Fundamentālie un lietišķie pētniecības projekti (**FLPP**) :

1.uzsaukums: **390 projekti, no tiem 60 finansēti (16%);**

2.uzsaukums **306 projekti , no tiem 41 finansēts (13%).**

3.uzsaukums -2019.gada aprīlis

Ekspertu komisiju sadalījums: LZP priekšlikums

1. Dabaszinātņu ekspertu komisija	10
2. Inženierzinātņu un tehnoloģiju ekspertu komisija	15
3. Medicīnas un veselības zinātņu ekspertu komisija	9
4. Lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes	9
5. Sociālo zinātņu ekspertu komisija	12
6. Humanitāro un mākslas zinātņu ekspertu komisija	8

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam Mērķis

**Stabila izaugsme un dzīves
kvalitātes pieaugums ikvienam**

Dzimstība,
dzīvildze

Zināšanas,
prasmes

Materiālā
labklājība

Dzīves
vide

Kultūra,
sports,
atpūta

Piederības
apziņa valstij

Pētniecība

Latvijas augstskolu profesoru asociācijas (LAPA) priekšlikumi NAP 2027 augstākajā izglītībā un zinātnē

- ❖ **Jāievieš prioritāte "Attīstīta zinātne, pētniecība, inovācija un augstākā izglītība"** – tādējādi jānostiprina izpratne un attieksme, ka šī nozare ir visu NAP mērķu sasniegšanas elements, bez tā nevar attīstīties neviena dzīves joma, profesionālā darbība, tautsaimniecība un sabiedrība. (NAP 2020 ir rīcības virziens "Attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība" prioritātē "Tautas saimniecības izaugsme", bet tā ietekmes zona ir ievērojami plašāka.)
- ❖ **Pētniecība ir jānostiprina kā analītisku lēmumu pieņemšanas instruments** visās NAP prioritātēs un rīcības virzienos.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

